

Силабус
навчальної дисципліни
НОРМАЛЬНА АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма : Фізична терапія, ерготерапія у травматології та ортопедії
Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія
Галузь знань: 22 Охорона здоров'я
Рівень вищої освіти: перший (бакалавр)

Викладач (і)	Расторгуєва Ірина Сергіївна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/ffv/structure-ffv/kaf-osnov-zdorovya/composition-kaf-osnov-zdorovya/rostargueva/
Контактний тел.	050 146 46 55 (8.00-20.00)
E-mail викладача:	irarastorgu@gmail.com
Графік консультацій	Середа 12.50-13.30 год. Субота 08.00 – 09.20 год.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
I семестр				
4/120	20	20	80	залік
II семестр				
5/150	26	24	100	екзамен

Семестр: осінній/весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: анатомія, фізіологія, біологія, системи, організм, зміни в організмі, рефлексі.

Мета та предмет курсу: формування в здобувачів вищої освіти визначених освітньо-професійною програмою спеціальних (фахових) компетентностей, а також системи знань, необхідних для раціонального використання під час розв'язання різноманітних практичних задач у

професійній діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта, зокрема для ефективного застосування знань з будови тіла людини, функціонування систем організму, взаємозв'язку організму з навколишнім середовищем.

Предметом навчальної дисципліни є організм людини, органи та системи органів.

Перелік загальних компетентностей та відповідних їм шифрів:

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПР):

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПРН 15. Вербально і не вербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифіковувати поточну діяльність.

Зміст курсу

1 семестр

Тема 1. Анатомія та фізіологія як науки. Вивчити що таке анатомія, встановити зв'язок анатомії з іншими науками, опрацювати історичний розвиток анатомії, вивчити методи анатомічного дослідження

Тема 2. Організм людини як єдине ціле. Вивчити типи конституції людини, будову клітини, орган, організм, системи організму.

Тема 3. Загальна характеристика тканин. Розглянути предмет вивчення загальної гістології, поняття про тканину, типи тканин, розвиток тканин (гістогенез), закономірності гістогенезу, регенерація тканин.

Тема 4. Класифікація тканин людини. Вивчити будову епітеліальної, сполучної, м'язової, нервової тканин, встановити взаємозв'язок будови та функцій тканин.

Тема 5. Опорно-руховий апарат людини: загальні положення. Вивчити загальний план будови скелету, його функції, будову та функції кісток, окістя, кістковий мозок, класифікацію кісток, хімічний склад та фізичні властивості кісток, з'ясувати особливості росту, розвитку й перебудови кістки протягом життя людини.

Тема 6. Вчення про з'єднання кісток. Розглянути види сполучення кісток, суглоби.

Тема 7. Будова осьового скелету. Вивчити будову мозкового та лицьового черепа, будову хребта, його відділи, будову та функції хребців, їх види, будову грудної клітки

Тема 8. Будова додаткового скелету. Вивчити будову та функції поясу верхньої кінцівки, поясу нижньої кінцівки, скелету вільної верхньої кінцівки, скелету вільної нижньої кінцівки, вікові особливості осьового та додаткового скелету.

Тема 9-10. Вчення про м'язи. Механізм м'язового скорочення. Робота і стомлення м'язів.

Вивчити будову та функції м'яза, механізм скорочення м'яза, допоміжний апарат м'яза.

Тема 10-11. Класифікація м'язів. М'язи різних відділів тіла.

Вивчити м'язи голови: мимічні й жувальні, поверхневі й глибокі м'язи ший, м'язи грудної клітки, живота, спини, таза, м'язи кінцівок, розвиток м'язової системи

Тема 13. Травний апарат. Будова травної системи. Вивчити загальну характеристику нутрощів, будову травного апарату, будову та функції відділів травного каналу.

Тема 14. Залози внутрішньої секреції. Травні залози. Вивчити будову та функції слинних залоз, будову та функції печінки, судини печінки, з'ясувати роль печінки у травленні, вивчити будову та функції підшлункової залози, склад, властивості та значення панкреатичного соку.

Тема 15. Система крові: загальні положення. Вивчити будову та функції внутрішнього середовища організму, лімфатичної системи, загальну характеристику крові, будову та функції формених елементів крові, плазми крові.

Тема 16. Будова серцево-судинної системи. Вивчити будову та функції серцево-судинної системи, ембріогенез серця, вікові особливості серцево-судинної системи.

2 семестр

Тема 17. Будова дихальної системи.

Вивчити будову та функції дихальної системи

Тема 18. Вікові особливості розвитку дихальної системи.

Вивчити вікові особливості розвитку дихальної системи.

Тема 19. Вчення про судини - АНГІОЛОГІЯ. Артерії, вени, капіляри: будова і функції. Розвиток серця. Форма і положення серця в грудній порожнині. Передсердя і шлуночки, будова їхніх стінок. Ендокард, міокард, епікард. Клапанний апарат серця - напівмісяцеві та стулкові клапани. Провідна система серця, його вузли і пучки. Артерії і вени серця. Вікова і типова анатомія серця. Перикард, порожнина перикарда.

Тема 20. Лімфатична система: будова і функції. Основні варіанти й аномалії (вади) розвитку серця. Місця притиснення артерій до кісток для зупинки кровотечі і визначення пульсу.

Тема 21. Будова видільної системи. Вивчити будову нирки, її топографію, будову та функції нефрону, будову та функції сечоводів, сечового міхура, сечовивідного каналу, філогенез та онтогенез сечових органів.

Тема 22. Будова статевої системи. Вивчити будову та функції статевих органів людини, ембріогенез чоловічих та жіночих статевих органів, вікові особливості статевої системи.

Тема 23. Нервова система: загальна характеристика. Вивчити загальну будову нервової системи, її класифікацію, значення, вікові особливості, вивчити ембріогенез спинного та головного мозку

Тема 24. Центральна та периферична нервова система. Вивчити топографію будову та функції центральної та периферичної нервової системи.

Тема 25. Органи чуття. Вивчити будову та функції присінкові-завиткового органу, органу слуху, слухового аналізатору, органу зору, зорового аналізатору, вивчити будову та функції шкіри, похідні шкіри, вікові особливості покриву, органів смаку, нюху, дотику, вікові особливості органів чуття.

Тема 26. Загальний покрив. Вивчити будову та функції шкіри, похідні шкіри, вікові особливості покриву

Тема 27. Ендокринні залози: місце розміщення, функції. Вивчити залози внутрішньої секреції (ендокринні залози), ендокринологія, гормони, гуморальна регуляція, нейрогуморальна регуляція, гіпофункція, гіперфункція.

Тема 28. Вчення про органи чуття - ЕСТЕЗІОЛОГІЯ. Анатомо-функціональна характеристика органів чуття. Розглянути очне яблуко, допоміжний апарат ока, фоторецептори, сліпа пляма, жовта пляма, акомодация, далекозорість, короткозорість, рефракція, гіперметропія, еметропія, міопія, астигматизм, зовнішнє вухо, середнє вухо, внутрішнє вухо, фонорецептори, кортіїв орган, вестибулярний апарат, півколові канали.

Тема 29-30. Системи порожнистих вен. Розглянути вени великого кола кровообігу, систему верхньої порожнистої вени, систему нижньої порожнистої вени, систему ворітної вени, вени великого кола кровообігу, закономірності розташування вен.

Тема 31-32. Обмін речовин. З'ясувати що таке метаболізм, вивчити обмін білків, жирів, вуглеводів, водно-сольовий обмін, вітаміни, біологічно активні речовини, енергетичний обмін при різних умовах.

Тема 33 Організм - єдине ціле. Розвиток в онтогенезі. Виявити закономірності розвитку організму дитини й особливості функціонування його фізіологічних систем на різних етапах онтогенезу.

Тема 34. Особливості розвитку дитячого та юнацького організмів.

Тема 35-36. Молекулярний, клітинний, тканинний рівні організації. Розглянути молекулярний, клітинний, тканинний рівні організації організму людини, як цілісної живої системи.

Методи навчання:

Словесні: проблемний виклад лекції, бесіда, дискусія, мозковий штурм тощо.

Наочні: спостереження, показ і обговорення навчальної презентації тощо.

Практичні: вправи, практичні роботи, розв'язування професійно-зорієнтованих ситуацій тощо.

Форми та методи оцінювання:

Усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність

Навчально-методичний комплекс (зміст лекцій, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, програма екзамену та інше) завантажено на корпоративній освітній платформі ЗВО – Moodle БДПУ. До дисципліни Вас підкріплює викладач.

У разі он-лайн навчання, лекції та практичні заняття проводяться за розкладом в ZOOM Система нарахування балів публічно висвітлюється в журналі оцінок (система Moodle).

Розклад занять

Слідкувати за розкладом занять Ви можете на офіційному сайті БДПУ за посиланням <https://bdpu.org.ua/timetable-ffv/> (розділ розклад, ФФКСЗЛ). Розклад на наступний тиждень оновлюється кожної п'ятниці.

Система оцінювання та вимоги:

Ви отримуєте бали за кожне практичне заняття. Кількість балів визначається залежно від теми, змісту та складності виконаних завдань. Аналогічно оцінюються види самостійної роботи за кожний модуль. В кожному плані практичного заняття та завданнях до самостійної роботи прописано кількість балів та критерії оцінювання. Навчально- методичний комплекс даної дисципліни (робоча програма, силабус, лекції, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, програма екзамену) завантажені на корпоративній платформі ZOOM для Вашого зручного користування та успішного навчання.

У разі оф-лайн навчання, Ви отримуєте кількість балів в академічний журнал за кожної теми ОК наприкінці практичного заняття або за виконання самостійної роботи, у разі відсутності практичного заняття за даної теми.

У разі он-лайн та змішаного навчання, оцінювання відбувається аналогічно, лише оцінка виставляється в електронному журналі Moodle. Якщо Ви не були присутні на парі і завантажили виконане завдання до початку пари, оцінку можете побачити після її завершення. Якщо Ви завантажили завдання пізніше, Ви маєте повідомити викладача і чекати на оцінювання від 1-10 днів на платформі Moodle (електронний журнал).

Отже, якщо Ви успішно виконали всі види роботи, то маєте можливість набрати 100 балів (1 семестр) до заліку та 50 балів (2 семестр) до екзамену + можливість отримати 50 балів на екзамені. Система накопичення балів за поточний контроль є допуском до складання екзамену. Не допускаються до складання екзамену здобувачі освіти, які не набрали 50 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

1 семестр

Поточне тестування та самостійна робота								Сума 100
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
6	6	6	6	6	6	6	6	
Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6		Змістовий модуль 7		Змістовий модуль 8		
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	
6	6	6	6	7	7	7	7	

Тема 1. Анатомія та фізіологія як науки.

Тема 2. Організм людини як єдине ціле.

Тема 3. Загальна характеристика тканин.

Тема 4. Класифікація тканин людини.

Тема 5. Опорно-руховий апарат людини: загальні положення.

Тема 6. Вчення про з'єднання кісток.

Тема 7. Будова осьового скелету.

Тема 8. Будова додаткового скелету.

Тема 9-10. Вчення про м'язи.

Тема 11-12. М'язи різних відділів тіла.

Тема 13. Травний апарат.

Тема 14. Залози внутрішньої секреції.

Тема 15. Система крові: загальні положення.

Тема 16. Будова серцево-судинної системи.

2 семестр

Поточне тестування та самостійна робота										Сума	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5		Підсумковий тест (екзамен) 50	100
T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Змістовий модуль 6		Змістовий модуль 7		Змістовий модуль 8		Змістовий модуль 9		Змістовий модуль 10			
T27	T28	T29	T30	T31	T32	T33	T34	T35	T36		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Тема 17. Будова дихальної системи.

Тема 18. Вікові особливості розвитку дихальної системи.

Тема 19. Вчення про судини – АНГІОЛОГІЯ.

Тема 20. Лімфатична система: будова і функції.

Тема 21. Будова видільної системи.
 Тема 22. Будова статеві системи.
 Тема 23. Нервова система: загальна характеристика.
 Тема 24. Центральна та периферична нервова система.
 Тема 25. Органи чуття.
 Тема 26. Загальний покрив.
 Тема 27. Ендокринні залози: місце розміщення, функції.
 Тема 28. Вчення про органи чуття - ЕСТЕЗІОЛОГІЯ. Анатомо-функціональна характеристика органів чуття.
 Тема 29-30. Системи порожнистих вен.
 Тема 31-32. Обмін речовин.
 Тема 33 Організм - єдине ціле.
 Тема 34. Особливості розвитку дитячого та юнацького організмів.
 Тема 35-36. Молекулярний, клітинний , тканинний рівні організації.

Критерії оцінювання:

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основна:

1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1 / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін [та ін.]. – Вид. 6, доопрац. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 456 с. : іл.
2. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 2 / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін [та ін.]. – Вид. 6, доопрац. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 456 с. : іл.
3. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 3 / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін [та ін.]. – Вид. 6, доопрац. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 456 с. : іл.

4. Біохімія людини : підручник / Я.І. Гонський, Т.М. Максимчук ; за ред. Я.І. Гонського. – 3-тє вид., випр. і допов. – Тернопіль : ТДМУ, 2019. – 732 с.
5. Анатомія та фізіологія з патологією \ Під ред Я.І.Федонюка. – К. : Либідь, 2016.- 700С.
6. Боярчук О. Анатомія та еволюція нервової системи: підруч.для студ.вищ.навч.закл./ О.Д. Боярчук; Держ.закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. – 395с.
7. Пастухова В.А. Анатомія опорно-рухового апарату : навчальний посібник для самостійної роботи студентів / В.А Пастухова, Я.В. Зіневич. – 2 е вид. – К. : Олімпійська література, 2018. – 152 с.
8. Хатунцева, С.М. Анатомія і фізіологія дітей с основами генетики: навч. посібник / С. М. Хатунцева. — Бердянськ : БДПУ, 2016. — 82 с.
Допоміжна:
9. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підруч. для студ. природ. спец. вищ. пед. навч. закл. 5-те вид. – К.: Либідь, 2009. 384 с., іл.
10. Мягченко О.П. Основи біохімії. – Бердянськ. – 2006. – 127 с.
11. Мягченко О.П. Біохімія людини. – Бердянськ. – 2011. – 127 с
12. Плахтій П. Фізіологія людини. В 3-х частинах. Ч II. Практикум: Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2005.- 240 с.
13. Л.Н.Воронина, А.Л.Загайко, В.Н.Кравченко и др. Биологическая химия. Харьков. 2004.
14. Чайченко Г.М. Фізіологія людини і тварин: підручник / К.: Вища шк., 2003. 463 с.
15. Шевчук В.Г. Посібник з фізіології. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 576 с.
16. Хоменко, Б. Г. Анатомія і фізіологія дитячого організму [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Б.Г. Хоменко, О.М. Дідков ; НПУ ім. М.П. Драгоманова. - Київ : НПУ , 2004. - 373 с.